

بسم الله الرحمن الرحيم (۱)

و الحمد لله رب العالمين و الصلوة و السلام على سيدنا و نبينا ابى القاسم المصطفى محمد و على آله الاطيبين الاطهرين المنتجبين سيما بقیة الله فى الارضين.

امروز بسیار جلسه‌ی عالی، شیرین و مطلوبی بود. بحمدالله قراء محترم و تلاوت کنندگان از کشور خودمان و از کشورهای برادر، برنامه اجرا کردند و استفاده کردیم. امیدواریم که میل به استزائیه‌ی (۲) از قرآن و گرایش به فهم معارف قرآن روزبه‌روز در بین مردم ما و مردم همه‌ی جهان اسلام و امت اسلامی گسترش پیدا کند؛ به این احتیاج داریم.

یک جمله در مورد مسئله‌ی استزائیه‌ی از قرآن عرض کنم. این قرآنی که شما تلاوت میکنید، کتاب هدایت است: **إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ**؛ (۳) همه به هدایت احتیاج داریم. کتاب ذکر است و «ذکر» یعنی ازاله‌ی (۴) غفلت؛ ما غالباً دچار غفلتیم؛ آحاد بشر غالباً معلومات خودشان را هم از یاد میبرند و دچار غفلت میشوند؛ قرآن کتاب ذکر است، ضد غفلت و مزیل (۵) غفلت است؛ فرمود: **وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدَكِّرٍ**. (۶) قرآن کتاب انذار است: **وَ أَوْحَىٰ إِلَيْنَا هَذَا الْقُرْآنَ لِأَنْذِرْكُمْ بِهِ**؛ (۷) احتیاج داریم به انذار، که توجه بدهند ما را به خطراتی که تهدید میکند آحاد بشر را، چه در این نشئه و چه در نشئه‌ی بعد که زندگی حقیقی است. کتاب درمان دردهای بشر است؛ چه دردهای افراد بشر [مانند] دردهای معنوی و روحی و فکری‌شان، چه دردهای جوامع بشری [از قبیل] جنگها، ظلمها، بی‌عدالتی‌ها؛ قرآن درمان اینها است: **وَ نُنزِّلُ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَ رَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ**. (۸) قرآن کتاب حکمت است: **يَس * وَ الْقُرْآنَ الْحَكِيمَ**؛ (۹) «حکمت» یعنی بیان حقایق زندگی که انسان به آنها احتیاج دارد. قرآن کتاب تبیین و رفع ابهامها و جهالتها است، مکرر هم **«تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ»** (۱۰) در قرآن تکرار شده است. کتاب مجید است، کتاب کریم است، کتاب نور است، کتاب برهان است؛ این قرآن است. اینها توصیف قرآن در خود قرآن است؛ قرآن را خود قرآن به ما معرفی میکند و توصیف میکند قرآن را.

در کلام امیرالمؤمنین (علیه الصلوة و السلام) - که شاگرد برجسته‌ی قرآن و پیامبر اعظم (صلی الله علیه و آله و سلم) است - تعبیرات بلندی در نهج البلاغه درباره‌ی قرآن وجود دارد. **رَبِيعُ الْقُلُوبِ**؛ بهار دلها است؛ همچنان که در بهار، عالم زنده میشود، زمین زنده میشود، قرآن دلها را زنده میکند و از دل‌مردگی، افسردگی و عقب‌رفت نجات میدهد؛ **رَبِيعُ الْقُلُوبِ**؛ شفاء الصدور؛ (۱۱) **فِيهِ عِلْمٌ مَا يَأْتِي**؛ دواء دَائِكُمْ وَ تَظْمَ مَا بَيْنَكُمْ. (۱۲) اینها تعبیرات نهج البلاغه درباره‌ی قرآن است؛ یعنی معارف تمام‌نشده‌ی مورد نیاز بشر، در قرآن موجود است؛ چه معارفی که مورد نیاز بشر به عنوان فرد است، چه معارفی که مورد نیاز بشر به عنوان جامعه‌ی بشری است. این عبارت «**عِلْمٌ مَا يَأْتِي**» که از نهج البلاغه خواندیم، یعنی برآورنده‌ی نیازهای همه‌ی بشر و همه‌ی آینده؛ **عِلْمٌ مَا يَأْتِي**. در تمام ادواری که بشر در این کره‌ی خاکی زندگی میکند، قرآن نیازهای او را تأمین میکند و پاسخ میدهد؛ «**عِلْمٌ مَا يَأْتِي**» یعنی این. دواى دردهای بزرگ جوامع بشری است. **وَ تَظْمَ مَا بَيْنَكُمْ**؛ نظام اجتماعی، ارتباطات بشری، ارتباطات جوامع، اینها همه در قرآن است. قرآن را بشناسیم.

متأسفانه در خود دنیای اسلام، یک عده‌ای بودند و هستند که تصور میکنند و باور کرده‌اند که قرآن فقط برای دلها است، برای کنج معابد است و انسانها برای نیازها و ارتباطات شخصی‌شان با خدا به قرآن احتیاج دارند؛ اسلام

پاسخگوی به نیازهای جوامع را قبول ندارند، اسلام سیاسی را قبول ندارند، اسلام سازنده‌ی نظام اجتماعی را قبول ندارند. این درست نقطه‌ی مقابل آن چیزی است که خود قرآن از خود تبیین میکند و نقطه‌ی مقابل آن چیزی است که امیرالمؤمنین (علیه السلام) درباره‌ی قرآن توصیف میکند.

خب، اینها معارف قرآنی است؛ این معارف را چه جوری به دست بیاوریم؟ با انس با قرآن، با تدبّر در قرآن، با رجوع به آنانی که قرآن در خانه‌ی آنها نازل شده است، [یعنی] اهل بیت رسول الله (علیهم الصلوة و السلام)؛ با استفاده‌ی از اینها میشود این معارف را به دست آورد و از آنها استفاده کرد و زندگی را بر اساس آنها ساخت. تلاوت شما - این کار رایج بین قرآن‌دوستان در کشورهای اسلامی که بحمدالله در کشور ما هم رواج خوبی پیدا کرده است - یکی از گامهای مؤثر برای انس با قرآن و برای فهم معارف قرآن است. ارزش والای تلاوت قرآن برای این است که مخاطب شما را وادار به تدبّر در آیات قرآن و در مفاهیم قرآن میکند، معارف قرآن را برای او روشن میکند. البته شرطش این است که این تلاوت به قصد نشان دادن قرآن باشد، نه نشان دادن خود؛ من قبلاً هم این را به قراء عزیزمان عرض کرده‌ام. (۱۳) این هنرهایی که در تلاوت وجود دارد - صوت خوب، لحن خوب، فنون تلاوت، قطع و وصل، فراز و فرود - همه باید در خدمت تفهیم معارف قرآن باشد. جوری تنظیم کنید، جوری تلاوت کنید، جوری قطع و وصل کنید، جوری تکرار کنید که معارف قرآن در دلها جایگزین بشود؛ امروز ما به این احتیاج داریم. متأسفانه بسیاری در دنیای اسلام با قرآن انس ندارند. این شکایت رسول مکرّم به خدای متعال که «وَقَالَ الرَّسُولُ يَا رَبِّ إِنَّ قَوْمِي اتَّخَذُوا هَذَا الْقُرْآنَ مَهْجُورًا»، (۱۴) امروز در بسیاری از بخشهای دنیای اسلام تحقق دارد و یک واقعیت تلخ است.

امروز مسئله‌ی بزرگ دنیای اسلام مسئله‌ی غزه است. آیا ما مشاهده میکنیم که سران کشورهای اسلامی و مسئولان کشورهای اسلامی، درباره‌ی غزه به تعلیم قرآن و معرفت قرآنی عمل میکنند؟ قرآن به ما میفرماید که «لَا يَتَّخِذِ الْمُؤْمِنُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ»؛ (۱۵) آیا درباره‌ی غزه به این آیه عمل میشود؟ چرا سران کشورهای اسلامی علناً مخالفت خودشان، قطع رابطه‌ی خودشان، قطع کمکها و پشتیبانیهای خودشان از کافر مقاتل خبیث صهیونیست را اعلام نمیکند؟ قرآن میفرماید که «لَا تَتَّخِذُوا عَدُوِّي وَعَدُوَّكُمْ أَوْلِيَاءَ»؛ (۱۶) آیا امروز در دنیا به این [آیه] عمل میشود؟ قرآن میفرماید که «أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رَحَمَاءُ بَيْنَهُمْ»؛ (۱۷) آیا این شدت عمل، در مقابل رژیم خبیث صهیونیستی نشان داده میشود؟ امروز اینها دردهای بزرگ دنیای اسلام است. خدای متعال از آحاد ملت‌های مسلمان مؤاخذه میکند که چرا بر دولتهای خودشان فشار نیاوردند، و از دولتهای مسلمان مؤاخذه میکند که چرا عمل نکردند. اِنَّمَا يَنْهَاكُمْ اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ قَاتَلُوكُمْ فِي الدِّينِ وَ أَخْرَجُوكُمْ مِنْ دِيَارِكُمْ ... اَنْ تَوَلَّوْهُمْ. (۱۸) اینها همه معارف قرآنی است؛ اینها است که ما بایستی در این تلاوتها آنها را برجسته کنیم، آنها را به یاد یکدیگر بیاوریم، این وظایف را با هم در میان بگذاریم، توأصی به حق بکنیم؛ این مجالس تلاوت ما بایستی نتیجه و خروجی اش اینها باشد.

البته این مطلب روی دیگری هم دارد: امروز، در داخل غزه و داخل فلسطین، نیروهای مقاومت دارند به قرآن عمل میکنند. مقاومت، در داخل غزه، در حال ایستادگی در مقابل دشمن است. اِذْ نَالُوا لَدُنَّ يِقَاتِلُونَ بِأَنَّهُمْ ظَلَمُوا وَ إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ نَصْرِهِمْ لَقَدِيرٌ؛ (۱۹) خدای متعال ان شاءالله به آنها نصرت هم خواهد داد. قطعاً دنیای اسلام امروز برای غزه عزادار است. مردم غزه مورد ظلم کسانی قرار گرفته‌اند که بویی از انسانیت نبرده‌اند. یقیناً بزرگ‌ترین وظیفه حمایت از آن مردم مظلوم و حمایت از مقاومت شجاعانه و فداکارانه‌ی نیروهای مقاومت در غزه و در فلسطین است و از همه‌ی کسانی که از اکناف و اطراف دنیای اسلام آنها را کمک میکنند. مردم فلسطین مظلومند؛ نه فقط دنیای اسلام، بلکه آزادگان غیر مسلمان هم برای مردم مظلوم غزه امروز عزادارند؛ اما همین مردم، مقاومت فلسطین را تحسین میکنند، تمجید میکنند.

ما امیدواریم؛ امید ما به لطف الهی و به نصرت الهی تمام نمیشود. در همین آیه‌ی شریفه فرمود: وَ إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ

تصرهیم لَقْدیر؛ در آیهی دیگری فرمود: وَ لَیَنْصُرَنَّ اللهُ مَنْ یَنْصُرُهُ؛ (۲۰) این تأکید الهی است. نصرت الهی ان شاء الله شامل حال مردم فلسطین خواهد بود و دنیای اسلام، به لطف الهی، نابودی غدهی سرطانی صهیونیستی را به چشم مشاهده خواهد کرد. ما منتظر آن روزیم؛ آن روز ان شاء الله خواهد آمد، آن روز حتماً خواهد آمد و این وظیفهی همه‌ی ما را، بخصوص وظیفه‌ی سران کشورهای اسلامی را سنگین میکند؛ بایستی همه تلاش کنند. امروز مهم‌ترین کار این است که پشتیبانی‌ها از رژیم غاصب و صهیونیست قطع بشود و مردم غزه، مردم فلسطین، مقاومت فلسطین، به هر نحو ممکن پشتیبانی بشوند و کمک بشوند. امیدواریم ان شاء الله خدای متعال همه‌ی ما را در این راه موفق کند.

والسلام علیکم ورحمة الله و برکاته

(۱) در ابتدای این دیدار – که در پایان چهلمین دوره‌ی مسابقات بین‌المللی قرآن کریم جمهوری اسلامی ایران برگزار شد – تعدادی از قاریان به تلاوت آیاتی از قرآن پرداختند و سپس حجت‌الاسلام سیدمهدی خاموشی (رئیس سازمان اوقاف و امور خیریه) گزارشی ارائه کرد.

(۲) روشنایی گرفتن، راهنمایی خواستن

(۳) سوره‌ی اسراء، بخشی از آیه‌ی ۹؛ «قطعاً این قرآن به [آئینی] که خود پایدارتر است راه مینماید...»

(۴) از بین بردن

(۵) زایل‌کننده و برطرف‌کننده

(۶) سوره‌ی قمر، آیه‌ی ۱۷؛ «و قطعاً قرآن را برای پندآموزی آسان کرده‌ایم؛ پس آیا پندگیرنده‌ای هست؟»

(۷) سوره‌ی انعام، بخشی از آیه‌ی ۱۹؛ «... و این قرآن به من وحی شده تا به وسیله‌ی آن، شما و هر کس را [که این پیام به او] برسد، هشدار دهم...»

(۸) سوره‌ی اسراء، بخشی از آیه‌ی ۸۲؛ «و ما آنچه را برای مؤمنان مایه‌ی درمان و رحمت است، از قرآن نازل میکنیم...»

(۹) سوره‌ی یس، آیات ۱ و ۲؛ «یا سین؛ سوگند به قرآن حکمت‌آموز.»

(۱۰) از جمله، سوره‌ی شعراء، آیه‌ی ۲؛ «این است آیه‌های کتاب روشنگر.»

(۱۱) نهج‌البلاغه، خطبه‌ی ۱۱۰

(۱۲) نهج‌البلاغه، خطبه‌ی ۱۵۸

(۱۳) بیانات در محفل انس با قرآن کریم (۱۴۰۱/۱/۱۴)

(۱۴) سوره‌ی فرقان، آیه‌ی ۳۰؛ «و پیامبر [خدا] گفت: پروردگارا! قوم من این قرآن را رها کردند.»

(۱۵) سوره‌ی آل عمران، بخشی از آیه‌ی ۲۸؛ «مؤمنان نباید کافران را به جای مؤمنان به دوستی بگیرند...» (۱۶ سوره‌ی ممتحنه، بخشی از آیه‌ی ۱؛ «... دشمن من و دشمن خودتان را به دوستی برمگیرید...»

(۱۷) سوره‌ی فتح، بخشی از آیه‌ی ۲۹؛ «... بر کافران سختگیر [و] با همدیگر مهربانند...»

(۱۸) سوره‌ی ممتحنه، بخشی از آیه‌ی ۹؛ «فقط خدا شما را از دوستی با کسانی باز میدارد که در [کار] دین با شما جنگ کرده و شما را از خانه‌هایتان بیرون رانده...»

(۱۹) سوره‌ی حج، آیه‌ی ۳۹؛ «به کسانی که جنگ بر آنان تحمیل شده، رخصت [جهاد] داده شده است، چرا که مورد ظلم قرار گرفته‌اند، و البته خدا بر پیروزی آنان سخت توانا است.»

(۲۰) سوره‌ی حج، بخشی از آیه‌ی ۴۰؛ «... و قطعاً خدا به کسی که [دین] او را یاری میکند، یاری میدهد...»